

Milé sestry,
srdečne Vás
požívame na
stretnutie žien
Turčianskeho
seniorátu.
Bude sa konať
v nedeľu 26. júna
2011 o 14:30
hod. v cirkevnom
zboře ECAV
v Púchove.
Téma stretnutia:
Boh nás prikrýva
svojou dlaňou
Prednáškou
poslúži
sestra Zuzana
Szpaková,
evanjelická
farárka v Hrádku.
/ ČR/
Tešíme sa na
spoločné
stretnutie!

Semfest.sk - hudobný festival

Termín: 7.-10.7.2011

Miesto: Areál cirkevného zboru Záriečie

TÉMA: NESLEDUJ – NASLEDUJ!

Je čas priznať si, že sme už dosť času strávili pozorovaním viery iných. Je čas vykročiť z pohodlia svojho života, urobiť ten dôležitý prvý krok, ktorý sme tak dlho odkladali a potom ďalší a ďalší – vydať sa na cestu nasledovania Pána Ježiša Krista. „Lebo na to ste boli povolani; pretože Kristus trpel za vás, dal vám príklad, aby ste nasledovali Jeho šľapaje.“ 1. Petra 2:21

A o tomto bude Semfest 2011. A tiež o ľuďoch ako Zacheus, Peter či Pavol, ktorí ten krok viery v nasledovaní Krista urobili. O víťazstvách, pádoch a nových začiatkoch, o všetkom, čo nasledovanie so sebou prináša a o zmene, ktorú vyžaduje.

SEMINÁRE:

Islam – dnešná výzva (Ulrich Parzany)

Nuda (Ivana Ladomerská)

Alternatívna medicína (Elena Bruncková)

Smerovanie môjho života (Jasia Gazda)

Štúdium Biblie (Daniel Kaczmarczyk)

Evanjelizácia v každodennom živote (Ulrich Parzany)

Posledné dni (Stanislav Kaczmarczyk)

Sexuálna čistota (Daniel a Zuzana Kaczmarcykovi)

Odpustenie (Jasia Gazda)

Násilie – mýtus alebo realita? (Robert Ciešlar)

Wycliffova misia: Písmo do celého sveta

Evanjelický Púchov

Občasník evanjelického cirkevného zboru

2 / 2011

„Prosím vás, bratia, vážte si tých medzi vami, čo namáhavo pracujú, sú vám predstavení v Pánovi a poučujú vás, a nadovšetko ich milujte pre ich prácu. Nažívajte v pokoji medzi sebou!“
1 Tesalonickým 5:12 -13

Obsah:

Ľudovít Ladislav Žambokrétý
Str.2

Rozhovor
Str.3

KRÁTKY NÁVOD
K VYUČOVANIU
KONFIRMANDOV
Str.4 – 6

Svoker a svokruša ! – poviedka
Str. 7

Kázeň na den narodený Panny
Marie
Str. 8- 9

Krátky životopis svätých
evanjelistov a apoštolov
Str. 10

Krátky životopis svätých
evanjelistov a apoštolov Pána
Str. 11

Summa dejín cirkve
evanjelické v Uhrách
Str. 12- 13

Malý prehľad o dejinách
Ev.a.v.cirkvi v Púchove
Str. 14 – 15

Oznamy
Str. 16

25. júna si pripomíname
100. výročie úmrtia evanjelického farára
v Púchove
Ľudovíta Ladislava Zsambokrétého.

Pripravili sme pre Vás ukážky z jeho bohatej tvorby. Diela: Svoker a svokruša, Kázeň na den narodený Panny Marie, Autobiografia sa nachádzajú v našom zborovom archíve.

Pre vnútornú potrebu vydal vydavateľ: Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v.
so sídlom v Púchove, časopis je zdarma. Počet: 200 kusov

Adresa: Royova 4, tel. 042 463 10 74, puchov@ecav.sk, ecavpuchov.sk,
Číslo účtu: 63 66 76 54 / 0900

Na príprave časopisu sa podieľalo mnoho ľudí, za ich pomoc im ďakujeme.

Autobiografia

Ludvíka Ladislava Zsambokrethy, ev. farára. Na A.W. z Púchovského dekana dekanátu hornotrenčanského. Prvé svetlo zastakvelo sa mi „medzi bydlícimi v zemi stínu smrti“, (Izai.9.2.) roku Páne 1844. 27ho Novembra v zemanskej osade: Malé Žabokreky-(Kiss-Zsambokreth) v stolici trenčanskej v Uhrach. Obec tá patrí do veleb.cirkve Kochanovskej. Otec môj Stefan Zsambokrethy, zeman, matka Theresia Križan z Malých Bieroviec, Evanjelici Aug.Wyz. Roku 1844 vystaňovali sa moji rodičia do Malých Bieroviec, rodného domu matkynho, kde som v náruči mojich rodičov všetku utlocitnu lásku rodičovsku požíval. Roku 1848 povstaly búrlive chmáry na oblohe politiky a krajiny našej uhorskej, kde každý ujarmený poddanstvom hľadel za papršťekmi svobody-zhadzujúc jarmo zo seba-a tak povstala revolucia a bôj všeobecný medzi narodami našej monarchie. Ked sa strhla bitka v blízkej Kostelnej – matka moja zamurujúc všetky cennejšie veci do pivnice v úskosti a strachu volala zo Žalmistom 64. „Slyš o Bože! hlas mój když nařikam, před hourou nepřitele ostřihej života mého“ Skrej mne před úklady zlostníkův, před zbouřením těch kteréz páši nepravost“.

Ľudovít Ladislav Zsambokrétý

Narodil sa 27.11.1844. V rokoch 1863 – 64 študoval na ev. lýceu v Bratislave, 1865 – 68 teológiu na ev. bohosloveckej fakulte vo Viedni, od roku 1868 kaplán a administrátor fary v Adamovských Kochanovciach, od roku 1875 farár v Púchove, neskôr tiež dekan horno – trenčianskeho seniorátu. Počas štúdií v Bratislave písal vlasteneckú a ľúbostnú poéziu, ktorú publikoval v slovenských časopisoch. Vo Viedni tiež prekladal básne z nemčiny a maďarčiny. Po štúdiách sa preorientoval na praktickú a ľudovýchovnú publicistiku najmä v oblasti veterinárskej medicíny a ovocinárstva. V spise Malá apateka ... podal prehľad najzávažnejších chorôb dobytky a liekov proti nim, v Púchove propagoval a organizoval hospodársku a spolkovú činnosť, popularizoval odborné poznatky z ovocinárstva, pomáhal budovať ovocinárske škôlky, staral sa o finančnú podporu tunajších ovocinárov, spoluorganizoval výstavy ovocia, z ktorej najvýznamnejšia bola v roku 1881 v Púchove a exponáty získali vysoké ocenenia na výstave v Pešti. Bol členom Slovenského študentského spolku Okolie na evanjelickej bohosloveckej fakulte vo Viedni, v 80. rokoch 19. storočia bol vedúci činiteľ filiálky Hospodárskeho spolku v oblasti Ilavy a Púchova.

Slovenský biografický slovník

Až po vydaní tolerančného ediktu – patentu v r. 1781, teda po 70 ročnom prenasledovaní, cítili sa evanjelici v Púchove slobodnejší a začali sa cirkevne zriaďovať.

Tolerančný patent povolil evanjelikom stavať kostoly a školy a povolať si duchovných pastierov a učiteľov. Na základe tohto sa aj Púchov rozhodol postaviť si kostol. O to sa zaslúžili nadovšetko Ján Brodský a Ján Plánovský. Toto predsavzatie Jána Brodského narazilo ale na odpor katolíckeho kňazstva, ktoré ho obžalovalo ako buriča, načo ho hodili do väzenia v Trenčíne, kde bol v ťažkých okovách väznený 16 týždňov. Až na najvyšší príkaz Jeho veličenstva cisára ho konečne prepustili na slobodu. (viď. Protokol III. S.25.)

Ján Brodský však aj po svojom vyslobodení i naďalej sa usiloval o zriadenie cirkvi i o stavbu chrámu. Následkom toho cirkevný zbor ešte toho roku zvolil si za farára učiteľa trenčianskeho, Michala Kordíka a 25. jan. 1784 uviedol ho do kňazského úradu Matej Augustíny, farár trenčiansky.

Kostol ešte vtedy nebol dokončený, preto sa Služby Božie konali v stodole Pavla Pribischa.

Dňa 22. júla 1784, zakúpil cirkevný zbor dom pre faru a školu za 420 zlatých. V rokoch 1785 – 86 na dvore fary vystavili z nepálených tehál kostol, ktorý na Všetechvätých v r. 1786 vysvätil trenčiansky farár – senior Ján Zubek a súľovský farár Pavel Tesedik.

Takto sa zmožol chudobný cirkevný zbor v dobe dvoch rokov na nový kostol, kňaza a školu. Zbor navonok už vybudovaný, začal v srdciach budovať duchovný život a stánok Boží.

Týmto sa však ešte boj evanjelickej cirkvi neskončil. Ešte stále bola napádaná od odporcov evanjelického vierovyznania – katolíkov. Osud cirkvi sa len natoľko zlepšil, že dostala právo k verejným bohoslužbám, ináč všetko zostalo pri starom. Násilné a tyranské prenasledovanie sa skončilo až v r 1824, keď naháňačom katolíckych kňazov urobil koniec krajinský zákon. Preto sa títo pokúšali pokračovať v prenasledovaniach iným spôsobom.

V r. 1808 zomrel farár Michal Kordík. Na jeho miesto bol vyvolený 29. mája 1808 za duchovného pastiera Juraj Okrutský. Po jeho smrti dňa 21. jan. 1838 bol sem za kňaza zvolený Samuel Mehlfärber. Ten zomrel v r. 1849. Po ňom nasledoval Rudolf Okrutský, syn horeuvedeného Juraja Okrutského, ktorý zomrel v r. 1865. Po tomto si cirkev vyvolila za farára Maximiliána Hudecza, ktorý však po krátkej dobe zriekol sa kňazskej stanice, nakoľko bol vymenovaný za profesora učiteľskej akadémie v „Loevencz“. Po jeho odchode zaujal tunajšiu kňazskú stanicu Pavel Roy, kaplán zo Starej Turej, ktorý odtiaľto bol pozvaný za kňaza do Kochanoviec. A jeho nástupcom je kňaz Ľudovít Zsambokrétý, ktorý doposiaľ tu účinkuje.

Malý prehľad o dejinách Ev. a. v. cirkvi v Púchove

V r. 1669 bol Slova Božieho kazateľom v Púchove Daniel Perlitzy, ktorý neskôr bol vyhnaný a zomrel vo vyhnanstve – exile v Sventniku r. 1684, kde pôsobil ako kazateľ českých exulantov. V r. 1683 bol tu Ján Colle – dánus, ktorý najprv pôsobil ako diakon v Kysuckom Novom Meste, neskôr v Súľove. Posledným farárom tohto sboru bol Pavel Major. Tento kňaz opísal, ako cirkev a on sám bol prenasledovaný, opísal to vo svojich listoch, ktoré z vyhnanstva písal synovi. Tieto listy sa nachodia v zbierke

rukopisov grófa Zaya v Uhrovci. Niektoré z nich sú nasledovné:

1. januára 1710. – My, Pavel Major, sme vo vyhnanstve. Na panstve pána Korponayho. Komisári nás vyhnali a tvrdo so mnou zachádzali. Nielen že ma vyhnali spod prístrešia, ale aj z mesta ma vypísali a požadovali odo mňa viac než polovičku mojich dôchodkov, ktoré som mal pri mojej službe. Hrubo požadujúc to všetko, nedopriali mi ani čas vyviezť si svoje veci, ale všetko zhabali, takže môj žiaľ sa nedá ani opísať. Požadovali ďalej moje dôchodky zo štôl a nemovitosti. No, vzdor tomu podarilo sa nám ale, nielen to všetko ukryť, ale k najväčšej radosť našich veriacich aj bohoslužby odbavujeme, a to cez deň, v modlitebni pána Korponayho. Len Dobrotivý Boh vie, čo nás ďalej čaká.

13. marca 1710. – Nielen že mi znemožnili vykonávať povinnosti môjho úradu, ale zbavili ma aj

prostriedkov života. Čo som zasial na zimu, aj to mi zobrali.

Dňa 12.sept. 1710 píše: Vyhnali nás z celého panstva lednického. Uchýlili sme sa do Nimnice, do najbližšej osady Púchova. Bývame v príbytku pána Grossa /naši patróni, rodina Juraja Marczybanyho, nám nechceli poskytnúť prístrešie, ale stali sa našimi prenasledovateľmi. Najviac Korponay, ktorý bol kedysi našim hosťiteľom, nás bez dôvodu krute prenasleduje a napísal mi aj surový list. Usiluje sa nás aj z Nimnice vyhnáť. A moje veci, ktoré u neho ostali, drzo si privlastnil.

23.okt. 1711: Keď som sa vracal z Púchova, v polceste bol som vystavený veľkému nebezpečeniu. Púchovský pleban so svojimi spojencami mňa nič netušiacého, náhle napadol. Nabil ma svojou palicou a zranil ma na hlave a na ostatných údoch môjho tela.

Prečo je dobré si spomenúť na Žambokrétého?

Dr. Šišmiš: Z toho dôvodu, že to bol zaniatený Slovák. Hoci pôsobil v slovenskom kraji, predsa musel prekonávať maďarizáciu. Karol Zay - generálny dozorca pretláčal cez spojenie s reformovanými maďarizáciu v cirkvi. On jednotný slovenský národ neuznával. Hoci evanjelická cirkev bola autonómna, maďarizácia prenikala aj do náboženského života. Vtedajší biskupi museli s vládou mocou sympatizovať. Maďari chceli jedno: vyrovnáť sa Rakúskej časti monarchie a mala to byť na úkor nemaďarskej časti.

Ako to, že si Žambokrétý písal meno po maďarsky?

Dr. Šišmiš: Takto, taký bol pravopis. Spisovná slovenčina sa vyvíjala.

Aké bolo jeho rodinné prostredie?

Dr. Šišmiš: Sestra Žambokrétého bola vydaná za evanjelického učiteľa Michala Kišša – národného buditeľa a básnika do Malých Stankoviec. Dcéra Žambokrétého - Kornélia sa vydala do Trenčína za Dr. Karola Štúra – národného buditeľa, synovca Ľ. Štúra. Karol Štúr bol dozorcem trenčianskeho seniorátu a signatárom Martinskej deklarácie. Cez svoju matku bol Žambokrétý v príbuzenskom vzťahu s Karolom Križanom – evanjelickým farárom v Záriečí a aj Trenčianskym seniorom. K rodinnej tradícii sa viažu aj Štefan Križan evanjelický kňaz.

Veľmi pekne ďakujeme za rozhovor!

No potom jako iny občania vezmuc mňa a volačo potravy pre zachovanie života šla do hôr,, aby jej priniesli paholkové a hory pokoj.Žalm 72.v.2. Otiec môj drahý-drahý opatrujuc domácnost očakaval osudného okamženia smrti vraviac: „očekavati budu na pomoc Boha spasení svého“ Micheáš.7.7. A trebars aj jeho „očekavani dlhé zemdlivalo srdce“ podle slov Prislov.12.12 tak sa predca slovo Boží naplnilo. Prislovych 10.28 „že očekavni spravedlivých jest potešeni“ . Jemu sa nič nestalo-matka prišla somnou z hôr a on dočecal pokoj a potešeni.-

Roku 1850 šiel som do školy-do Moravského Ljeskoveho - Vyboremš Pánu Ondrejovi Porubskému, toho i ku tamejšiemu učiteľovi evanj.a.w. jehož manželka Ludovika Križan bola najmladšia sestra mojej matky. „Učiteľovi svému naklonil som ucha svého“(Prisl.5.13) Tam som pod prísny dozorstvom ale aj rodinnou láskou pripravoval sa-(naučiac sa v národnej škole začiatkom učenia slibeného) do gymnasiuma. Podtým časom videl som mnohé veci v cirkevnom živote čo mi chuti ku kňazskému stavu dodávali. Naučil som sa aj na organ hrať a častokrát jako 12 ročný chlapec odbavoval som na organe pri službach Božích.

Autobiografia

Tu som aj confirmáciu odbavil- kde som na dôkaz pilnosti od Veleb. P.farára Massarika nový zákon ze Žalmami obdržal, ktorý ešte dnes mám. Tu poznal som aj ten pekný ľud dla tela a postavy, ktorý v ustavičnej pilnej práci imponoval, zdercom a užerníkom - ktorý riadil svoje hospodárstvo prikladne- a k tomu aj kupectvom zapodieval sa. No pritom naboženstvo svoje horlivo pestoval tak, že chrám Boží každú Nedelu tak preplnený býval, že by nebolo mohlo jablko pomedzi ľud na zem prepadnúť. Tak som všetkých osem gymnasiálnych tried s dobrým prospechom odbavil a nechcejc mojim nepriam v najlepších hmotných pomeroch sa nachadzajucich rodičov velmo obťažovať s vyučovaním deti som jejich na mňa náklady oblahčoval- a sám sa zvatša vydržoval. Roku 1864 po zložení maturitnej skúšky nežiadal som si viac do Prešporka ísť bo tu vnejší beťarský duch sa mi zhnusil. Poznal som, že to neni pripravovňa k Božiemu úradu –a trebars by boli professory radi a prímluvali mi vždy abych prišiel tam theologiu študirovať- však vzdor tomu, že mi ešte aj rodičia všetku podporu odeprieli, šiel som do Viedne na theologicku fakultu.

Ukážka z knihy:

19. Či sú aj nepraví bohovia?

Viac bohov síce niet, jedine Ten pravý na nebi, ale ľudia si vo svojej nevedomosti nepravých bohov vymysleli. 1.Jána 5,20 5.Mojž. 5,8

20. Majú aj nepraví bohovia duchovné vlastnosti?

Nepraví bohovia nemajú duchovné vlastnosti, lebo sú to len buď mŕtve, ľudskými rukami urobené podoby, buď nerozumné zvery, alebo Božej správe poddané nebeské telesá, ako slnko, mesiac a hviezdy.

21. Prečo sú i takí ľudia, ktorí veria nepravým bohom?

Preto sú i takí ľudia, čo veria nepravým bohom, lebo sa nenaučili poznávať pravého Boha a tak si vo svojej nevedomosti vymyslia všelijakých bohov a v týchto veria. Takí sa volajú pohania alebo modlári.

22. Ako ešte inak nazývame Boha?

Boha ešte inak nazývame: Stvoriteľ, Pán, Hospodin, Trojica svätá, Otec, atď.

23. Prečo sa Boh nazýva Stvoriteľom?

Boh sa preto nazýva Stvoriteľom, lebo tento svet so všetkým, čo na ňom je, stvoril.

Žalm 30,6

24. Čo najzvláštnejšie Boh stvoril?

Najzvláštnejšie Božie stvorenie sú anjeli a ľudia.

25. Kto sú anjeli?

Anjeli sú blahoslavení duchovia, ktorí slúžia Pánovi, v nebi Mu vzdávajú úctu (Žalm 103,20)

Medzi kazateľmi a učiteľmi ktorí najviac napomáhali obnoveniu Cirkvi v kraji našom?

Spomenúť si zasluhujú títo mužovia: Juraj Lovčani v banských mestách, Martin Cyriak, Levočan – Ondrej Fišer, Gemerčan, - Iziáš Lang v Bardejove, nadovšetko ale Matej Dévay, ktorý aj ako kazateľ aj ako spisovateľ Cirkve evanjelickej v Uhrách rozširoval. *Ktorí z veľmožov uhorských zvlášť pestovali obnovenie cirkvi?*

Gróf Tomáš Nádašdy za Dunajom, František Révay hlavný župan stolice Turčiaskej, Turzovci a Peréniovci a iní.

Čo ešte napomáhalo rozširovanie a utvrdzovanie cirkvi Pána u nás.

To, že ako páni evanjelickí, tak aj mešťania zakladali školy vyššie aj nižšie, a učených mužov v Witenbergu vzdelaných za učiteľov do nich posielali.

Naposledy čo ešte pomáhalo k upevneniu našej cirkvi?

Aj tá okolnosť ustálila Cirkve našu, že sa slova Božieho kazatelia k častejším snemom cirkevným schádzali, na ktorých veci viery upevnili, bludy a neporiadky, ktoré sa dostali do cirkvi napravovali a odstraňovali a jednotu cirkvi udržiavali.

Kde prvý takýto snem bol zadržaný?

Prvý snem cirkevný bol v Erd de, v satmarksej stolici v roku 1544, o rok neskôr v Prešove, kde cirkve evanjelickej, augš. vyznania prvé zriadenia obdržala.

Ako zriadená cirkve užívala si pokoja?

Hoci kráľ Ferdinand cirkve evanjelickej neprenasledoval, ale Mikuláša Oláha, arcibiskupa Ostrihomskeho, nepriateľa obnoveného cirkevného učenia podporoval.

O čo sa Oláh arcibiskup snažil?

Aby cirkve Rímsku v Uhrách od zahynutia ochránil a evanjelickej zamedzil a potlačil, kňazov evanjelickej pred seba pohnal a aby katolíckymi boli im hrozil.

A keď nič nevykonal, čo ešte sa podujal?

Mnohé snemy cirkevné držal a Cirkve Rímsko katolícku utužoval, preto ani nešiel na veľký snem Tridentický, na snemoch krajinných pre zachovanie Cirkvi svojej pracoval, aj Jezuitov do krajiny, do Trnavy povolal.

Škodil takto Oláh cirkvi našej?

Neškodil, lebo po smrti kráľa Ferdinanda I. nastúpil kráľ Maximilián (1564-1576) bol sám učeniu evanjelickej naklonený, k tomu sa aj spravodlivo choval.

Aký stav bol vtedy v cirkvi evanjelickej?

Veľmi skvelý, lebo nielen sa rozmohla, ale aj ku všeobecnému panovaniu došla.

Prečo to tak môžeme tvrdiť?

Preto, že aj sami odporovania naši to uznávajú, na príklad telegdy, správca arcibiskupstva ostrihomskeho písal pápežovi, že cirkvi katolíckej v Uhrách zahynutie hrozí, lebo z 900 fár toho biskupstva bolo už 800 evanjelickej.

A sami Jezuiti ako svedčia o tom čase? Jezuiti tvrdia, že v tom čase už len tri veľmožské rodiny boli katolícke.

12. Summa dejín cirkve evanjelickej v Uhrách

Výber z knihy:

Časť Reformácia v Uhorsku

Kedy sa v Uhorsku došlo k obnoveniu, alebo reformácii Cirkvi Kristovej?

Stalo vtedy, keď Luther v Nemecku Cirkev Pána očisťovať začal, a aj u nás učení muži Evanjelium Kristovo kázať začali.

Čo im pripravilo cestu a uľahčilo ich dielo?

Pripravili im pôdu a uľahčili im dielo obnovenie cirkvi Kristovej husiti, ktorí sa behom 15. storočia v mnohých húfch do Horného Uhorska z Čiech vysťahovali a čisté učenie Husovo priniesli.

Akú pamiatku po nich máme my Slováci?

Tú, že my aj dodnes v Cirkvi reč českú používame.

Čo napomáhalo obnoveniu Cirkvi Božej u nás?

Tá zvláštna okolnosť, že od roku 1522 vždycky viac mladých mužov do Wittenbergu išlo, aby tam z úst samotného Luthera a Melanchtona slovo Božie počuli, keď sa potom vrátili domov, stali sa apoštolmi Evanjelia o svojich rodákov.

Ako sa dá potvrdiť, že toto obnovenie Cirkvi Pána u nás rýchlo pokračovalo?

Odtiaľ, že Salmáry arcibiskup ostrihomský už roku 1521 bullu pápežskú proti Lutherovi aj vo svojich kostoloch čítať a Luthera zatracovať prikázal.

Bolo to niečo platné?

Veľmi málo, lebo učenie Lutherove už tak bolo obľúbené, že vo všetkých stavoch mocnú podporu našlo.

Kto pomáhal Cirkvi Pánovej?

Samotné sväté Evanjelium, ktoré sa dokázalo zvláštnou mocou Božou, a učítelia, ktorí ho spravili a kázali, menovite Vinshajm a Kryneus, v Budíne, Ján Henkel, kňaz kráľovnej Márie, ktorá sama bola v srdci učeníu Lutherovmu verná.

Snem krajinský aký zákon proti Lutheránom vydal?

Roku 1523 a 1528 snem všetkých luteránov, ako verejných kacírov upáliť kázal.

Či zákon tento neľudský bol uvedený do života?

Vôbec nie, všeobecnej platnosti nedošiel, predsa ale následkom jeho krv mučeníkov svätého evanjelia tiekla.

Čo pomáhalo Cirkvi Pána d'alej?

Krvavá bitka pri Moháči r. 1526, v ktorej najväčší nepriatelia reformácie, zvlášť biskupi padli.

A čo ešte pomáhalo reformácii na Slovensku?

Aj to pomáhalo, že vyslanci uhorskí v Nemecku pomoc proti Turkom hľadali, s učením Lutherovým sa oboznámili, ktoré potom doma rozširovali a obhajovali.

KRÁTKY NÁVOD K VYUČOVANIU KONFIRMANDOV 5.

Žid. 1.14), tešia sa nad kajúcimi hriešnikmi a v súdny deň vykonajú ortieľ Boží. Matúš 13,41 42-50.

26. Koľko druhov anjelov poznáme?

Anjeli sú dvojakí: dobrí a zlí.

27. Kto sú zlí anjeli?

Zlí anjeli v neposlušnosti odpadli od Boha, slúžia hriechu a bývajú v pekle. Taký anjel sa volá: diabol, čert, satan, otec klamstva, knieža tohto sveta, starý had, atď. 1. Jána 3,8

28. Čo je to peklo?

Peklo je miesto zatratenia pre nenapraviteľných, nekajúcich hriešnikov, v ktorom sa po smrti večne budú páliť. Izaiáš 30,33 Matúš 5,29 Marek 9,43 Matúš 24,51

29. Prečo sa Boh nazýva Pánom?

Preto sa Boh nazýva Pánom, lebo vládne celému svetu a Jeho rozkazom sa všetko musí poddať. 1.Tim 6,15

30. Prečo sa Boh nazýva Otcom?

Boh sa preto nazýva Otcom, lebo nás podľa Svojho obrazu stvoril, prijal nás za Svoje dieťky (1. Jána 3,1) a vyvolil k večnému životu. Efez 1,34

31. Prečo sa nazýva Hospodinom?

Boh sa preto nazýva Hospodinom, lebo On vo svete podľa vlastnej najmúdrejšej rady hospodári a tak zachováva a opatruje svet. Žalm 147,7-10 Ján 5,7

32. Prečo sa Boh nazýva Trojicou svätou?

Boh sa preto nazýva Trojicou svätou, pretože sa zjavil v troch osobách, ako Boh Otec, Boh Syn, Boh Duch svätý, ale je predsa len jeden Boh. 1.Mojž 1,1-3 4.Mojž

Autobiografia

Od rodičov som si vyžiadal aby mi aspoň 5 fl. mesačne posielali, že si ostatnie zadovážim aj zaobstarám. No to mi aj konečne mesačne dávali. A toho času som sa zariadol maďarsky básniť. Lež pokusil som sa slovenský. No z Viedne posielal som moje básničky pod pseudonymom: L.Panán- jako aj anonymne do Beletristických novin Orla, Sokola, Černoknažníka a iných i mnohe články do politických novin. Roku 1868 preložil som z Nemeckej reči do Českoslovenčiny brožúrku Ericha Stillova o rozdieloch viery ríms.kk a protestantsko evanjelickej cirkve a vydal som to tlačom na vlastné, bôlno usporené grošiky. Dielečko vyšlo v tlačiarni Mechytaristov. Prv lež bych bol tri roky bohosloveckého kusu dokončil zložil som kandidačnu skúšku v Prešporke pod Jeho dôstojnosťou pánom superintendentom Ludvíkom Gedulijm pri prítomnosti skúšajúceho professorského zboru. Toho času skládali aj z Nemecka prišli kandidáti Pavel Štefánik a Ján Macko. Potom prinavrátil som sa zase nazpak do Viedne dokoncit triennium. Na to mal som ict na laskavé odporúčanie dôstojného p. Dr.J.Hurbana do Lipska, aby som sa ešte po svete poobhliadol a v bohosloveckých vedach ďále vzdělal

Autobiografia

- lež požiadaný suc od dvojí ctihodného P.Lud.Bachára farára Kochanovského že bych jemu vekom sešlemu pomocníkom sa stal, ktorej žiadosti na primlúvu rodičov som prednosť dal a nešiel viacej do Lipska, čo mi Hod.p.Hurban jako taktéž moji ujcovia farári v Zarieči, v Sulove a Stankovciach Križanovci zazlievali. Roku 1869 Februara 9ho som po patričnej skuške prvý Ministerio (pomocný kňaz) bol ku kňazskému stavu skrze dostojného p. biskupa Lud.Gedulyho pri prítomnosti pana farára Gajera a kaplána Šleifera posvatený a tak nastúpil som môj kaplanský úrad ze sto zlatovým platom nemajúc pritom ani hespody ani stravy vo fare ale u rodičov ,a tak čo služebník Boží „rozmyšlel sem o ustanoveních Božích“ Žal.119.23. Počas mojho kaplanovania zaobieral som sa tiež včelarstvom, pomologiu, hospodarstvom a vydal som na útraty spoločnosti Minervy v Pešti brožúrku: „Apatheka pre rožny dobytok“, kde rozličné návody pri chorobach dobytká obsažené boly. Pri boku mojho principála nezyskal som za (6)šest uplných rokov žial Bohu nič alebo velmo málo čo by v mojom praktickom kňazskom živote bolo mohlo blahodárne účinkovať. Ja vybavoval som všetky služby nadovšetko v poslednie roky, a keď aj povedal, že on bude kázat tak častokrát až v Nedelu ráno keď som k službám Božím prišiel necítiač sa dobre kazal mne, abych ja odbavil hoci sa ku kázni ani nepripravoval atd.

6,24-26 Žalm 33,6 Izaiáš 6,3 Mat 28,19 .Kor 13,13 Ján 15,26 1. Jána 5,7

33. *Vždy sa ľudia odovzdávali tomuto Bohu?* Ľudia sa tomuto Bohu vždy neodovzdávali, ale v nevere a neposlušnosti sa Mu stali neverní, On ich však predsa neopustil, ale ich k Sebe skrz prorokov povolával a napokon Svojho jediného Syna na svet poslal, aby svet spasil.

.....

64. *Ako Boh napravil svet skrz Krista?*

Boh napravil svet prostredníctvom Krista skrz svoje a) dobrodenie b) prostriedky c) skrz Boží poriadok predpísaný ľuďom d) skrz účasť na Božej milosti. 65. *Ako Boh napravil svet skrz Svoje dobrodenie?*

Boh napravil svet vďaka Svojmu dobrodeniu, keď nás: milostivo povoláva 2.Tim 1,9 osvecuje 2.Petra 1-19 znovuzrodzuje 1.Petra 1,3-4 ospravedlňuje Rim 2,23 a 26 spája s Bohom a Kristom Ján 15,1-6 2.Kor 6,16-17 obnovuje a posväčuje náš život

1. Tesal 5,23 Efez 4, 12-24

66. *Ako nás napravil skrz Svoje prostriedky?*

Keď nám dal slovo Božie, v ktorom je obsiahnutý zákon, evanjelium a sviatosti. 2.Tim 3,15 a 17 Matúš 22, 37 a 40

Konduíta slovenských
Národovcov v Martine

Pietor v práci vo dne v noci –
Nech mu je Bôh na pomoci
Pri Novinách Národných
Bo máme požitok z nich –
Býva často na slove –
Zná i cestu k Vacove.
On často tiež žive rúba
Len mu chybí ešte šuba. –

Hurban to je chlapina,
Každeho dňa hodina
Píše basní – pero hryze
Kazí oči v mnohej knize.
Vie kde je aj Szegedin
Tento hrdý čeladin.
Bol si aj žaludok plátať
V Ravlsbade – aby lákať
Mohol židov – od žurnálu –
A trepať ich aj o skalú. –

Čajdov dobrý je humór –
Bol ochorel na úmor
Od smrti sa vykúpil
Knažníkovi zas vstúpil
Do služby a do prace
Len Teselsky ho máce.
Tež ostatní slováci
Z Martina su chlapáci –
Tu Slovenský vlastenci
Lepší lež z Rajchu Nemci !

*Báseň sa nachádza
v rukopisnej podobe
v zborovm archíve*

Ukážka z knihy:

Okolo roku 36 bol s Petrom v Samarii a Judei a potom sa vrátil do Jeruzalema. Roku 54, keď sa Peter z Antiochie presťahoval do Babylonu , Ján opustil svoju domovinu, šiel do Antiochie a tu pôsobil 10 rokov, totiž od r. 54 – 64.

Keď dal ukrutný cisár Nero Pavla v Ríme, okolo roku 64-68 stať, potom prišiel Ján z Antióchie do Ephesu. On užíval v celej malej Ázii veľmi veľkú úctu a menoval sa stĺpom cirkvi.Do tohto obdobia spadá aj napísanie jeho EVANJELIA Potom padol do vyhnanstva na ostrove Patmos, pod Domitianom, / Zjavenie Jána 1. v 9.10.11./ , kde apoštolsky účinkoval a založil malú cirkev. V tomto vyhnanstve napísal Ján nielen Zjavenie Jána, ale aj jeho tri Epištoly. Po svojom vyslobodení / keď bol Nero usmrtený a prestalo prenasledovanie kresťanov/, vrátil sa Ján do Ephesu. V malej Azii účinkoval asi 30 rokov pod panovaním Trajana r. 98 – 117 do vysokého veku – počíta sa do 100 rokov, keď zomrel prirodzenou smrťou a bol v Ephese pochovaný.

Prvý list Ján písal neznámym cirkvám, druhý bol poslaný istej pobožnej žene a tretí na istého Gája. Ján je opravdivý apoštol lásky, on napomína k láske v 1. liste 4. v. 20 „ Keď niekto hovorí: Milujem Boha.“. a tiež v 1. liste 3. v. 18: Dietky nemilujeme slovom ani jazykom , ale skutkom a opravdove.“ Vo svojom vysokom veku, keď už nevládal kázať, na zhromaždeniach vždy len hovoril: dietky milujte sa vospolok!!!! To bola jeho celá kázeň.

Konduíta slovenských Národovcov v Martine

O Duloví vravíť nutno
Že býva červené súkno –
Pre Turčanských Maďarov
Všakovakých chacharov
V jeho žilách niet voda
Patrí mu byť Vojvoda.
Bo nehľadí on za vela
Na zlostneho nepriateľa
Ale ruka smele preč –
„Abo umri – bo uteč“!

Mudroň to je puritan,
Najvätsí slovenský pán,
Chceme by sto vekov žil
Bo je on náš ludomíl –
Slovenský ľud zastáva
Vydobýva mu práva.
Nezná rysku špatného
Račej povie ničeho !

Halassa Ten znáša
Pravdu na volu národa
Trebars ho zastihne všakova
nehoda,
Keď dobru vôlu má
Aj divadlo hrá.
Inač si ho veľmi ctíme
Lebo veru dobre víme
Že v banke peněz má –
A že požičá –
Na domec a na roličku
Na úpis a na vexličku –
Nech len hodne má
A Bôh ho žehná !

Ukážka z knihy:
Evanjelista Ján

Ján, hebrejský: Jochanan, Jehochanán, čo znamená ako: miláčik, bohumilý, bol syn galilejského rybára nazvaného Zebedea, z Bethsaidy a podľa Matúša 27. a Marka 15. v. 40, syn

Salome, sestry Márie, ktorá Pána nasledovala, až ku krížovej smrti. Rodičia Jánovi, málo majúci, však za to pobožní, všade ale všeobecnú úctu mali, a podľa Jána 18. v. 15 mali známosť s jeruzalemským biskupom. Ján sa stal podľa Jána 1. v. 35 najprv učeníkom Jána Krstiteľa. Ktorý ho ku Kristovi viedol, neskôršie však podľa Matúša 4. v. 21., 22., bol Pánom povolaný, opustil rybársku loď aj svojho otca a šiel za ním. Bolo to 17. februára roku 27 po K. Ján priviedol tiež svojho brata Jakuba ku Kristovi, ktorého podobne Pán prijal za učeníka. Po skorej smrti jeho otca Zebedea sa stala jeho matka / Luk. 8. v. 2/ vernou učeníčkou Pánovou slúžiac jemu.

Ján bol jeden z prvých učeníkov Pána a veľmi milý Pánovi pre jeho láskavosť, ktorý často na prsiach Ježišových spočíval / Ján 13. v. 23., 26./ a preto mu aj keď na kríži umieral poručil svoju matku / Ján 19. v. 26/. Ján bol svedkom najzvláštnejších činov Pána. Z počiatku, po vstupe Pána na nebo, býval Ján v Jeruzaleme, opatroval Ježišovu matku u seba až do jej smrti / totiž do roku 48 po K./ a zvestoval evanjelium.

Anička dcera majúceho zemana sama doma s chyžnou Marienkou rodičia odcestovali – aj ona ide navštíviť priateľku káže chyžnej varovať dom. Tu si ona spieva – na to príde Janík odobrať sa od Marienky bo sa zverboval za dobrovolníka – Anička príjdu domov najde Marienku s Janíkom sedieť – najprv ju hreší – potom Marienku prosí za odpustenie že sa Janík prišiel odobrať – ona zavidí im že su šťastný bo rodičia ju nutia aby sa vidala za uradníka – ona nema chuti – ona by rada Jožka N. Nato pride z cesty popredku do chyže matka zdesena že Anička zo služkou a Janíkom baví sa – rozprava to prave do izby za nou vkročnému otcovi – oba jej zazlívaju, ona vymluva sa – zvestuju jej že príde uradnik na návštevu a že ju bez pochyby bude pytať, bo sa s ním na ceste zešli. Ona rozplače sa. Oni jej predkladaju jej buducu blaženosť s úradnikom ona slušne odporuje – konečne sa odda vole rodičov. Príde uradnik ziada ju o ruku – ona vzdoruje – vravi že ona miluje Jožka konečne kvoli rodičom privolí. Zaslubi sa i zosobaša ona žije s ním nutene on ju velmo miluje – Otec zomre – matku zavolajú k sebe – svokruša dobra síce ale zo starého sveta není po vôli mladého manžela. Strikuje mu štrimfle – koberce – a vdačí sa mu on to nechce ale predca prijme – on by rad len sam bol zo žienkou no odpraviť ju nemôže bo nema kam ich – ale aby rozmyslal ako by si polepšil tento nevrly stav. Tu zomre jeho matka otec samotný zostane syn chce otca k sebe vziať – nevesta odporuje ale syn vraví, keď ty maš matku ja môžem mať otca otec príde – oba starí sa znašaju a bavia pri restach – štrifle ktore dala zatovi, pyta pre stareho aj koberec. Mladí su radi bo su blaženy že ich starí nepoucujú.

Autobiografia

Po odchode Rojovom z Puchova uprazdnila sa stanica puchovska- kam som ja skrze Karola Križana senióra za administratora cirkve vyslaný bol. Pritom šetriac slov písma svateho že knez musí byti jednej manželky muž a preto vzal som si za združicu zivota už pred 7mi rokmi známu šlechetnu slečnu Gustavu Dráfkoczy Krasnec roku 18yšo dna 6ho Jula, ktera v Malých Bievovciach zrodena v susedstve mojich rodičov prebyvala pochádzajuc z rodu zemanského. Do toho času hespodarila so mnou Ludovika Porubsky rod. Križan sestra mojej matky a vdova po učiteľovi Moravsko Ljeskovskom a neskorej v Ozorvicach- majuc za služku Annu Tvrdoň vdovu to po mnohovaž. mužovi a kuratorovi, Stefanovi Tvrdon. Osoba to totiž Porubska súc prenasledovana v patentálnych časoch utužila sa v boji- aj mna utužovala a pomahala bojovať. Najvätsiu starost zavdaval mi nedostavený chrám- bo cirkev započala chrám velkolepe stavať a prostriedkov k tomu nemala suc chudobna ledva 300 fl. ročne bola vstave cestou reporticie a milodarov zehnať.

Autobiografia

Chrámy ale požadoval veľmi veľký náklad. Tu obrátil som sa na ministerstvo o povolenie zbierok na chrám po krajine - a vyslal som tým cieľom Jána Tehlóra a Jána Kadlečíka, ktorí po dva razy sa boli vystrojili po krajine a zehnali 583 f 72kr. Na to som dal litografovať prosbopisy a rozposlal po Nemecko a viacej článkov napísal do Stuttgartskeho časopisu nasledkom čoho som značnejšie sumy dostal a očiernenie to z očí drahých nemeckých bratov v Kristu zotrel. Ledvi som chrám dostavil zase bolo treba o školu sa starať lebo stara je nedostatečná a nezodpovedajúca požiadavkám. Aj tu sehnal som 17 sto zlatých na tuž ale ponevadž cirkev nemohla dokúpiť miesto pod školu kde chcela a na mieste, ktoré bolo určené a od Rovnyanskeho panstva k tomu darované - od farára odporúčané nechceli cirkevníci stavať - bo i tu prida diabol nasial kukola medzi pšenicu

Kristus Pan sveho nebeskeho Otca naziva i našim Otcem u Mat. 6. kap. Vy zajiste Otec náš nebesky, že vy toho potrebujete, a jestlyže jest našim otcem, techdy Kristus Pan jest našim bratrem, pokrvnim a pritelem neomilnim. Z tej príčiny budeme se obiraty okolo pritelstvy Božeho pri kterem zachovame toto: I. Toho pritelstvy pobožnost chvalitebnu. Nebudeme tuto mluvity o vseckich ale toliko o nekterich. Abraham jeden z priteluv a z predkuv Kristovich, ukazal svu pobožnost skrze svu víru, skrze poslušnost, skrze nadeji i lásku.

Uveril on slibum Božim, že v semenu jeho požehnany budu všickni narodove. Uveril v nadeji proty nadeji. Proto se naziva otec všech vericich: nie otec telesny, ale duchovny. Nie otec toliko židuv, ale všech naroduv vericich. Poslušny bil rozkazu Božimu a člověk mu zaslíbil že v Jakobovem sinu jeho, bude rozmnožene síme jeho a že z neho narody se Mesiaš, to požehnane semeno, však majíce rozkaz od Boha, aby svu vlastny ruku, zabil tohože sina sveho, Yzaka, a na ohny obetoval, hotovy bil to vikonaty y v tej vire zustaty že v Yzakovy dosahne požehnany. Poslušny bili v tom, že rad višel z vlsty svej Ur chaldejskej a bral se do Fenice. Nadeji mel v Bohu veliku, že ačkoly vlast svu zanechá však jinde místo k obidleny že mu bude dane. Jako se to i stalo, že andeje jeho nesklamala. Nebo piše Damscenus že zatím kraloval v Damsku. Mel i lasku veliku, netoliko k Bohu, ale i k svemu bližnimu. Z lásky vyučoval knezuv znamosty pravdy. Z lasky vislobodil Lota bratra sveho z ruku nepritel.

Yzak, druhy pritel Bohu take pobožnost svu ukazal hnedky v mladosty svoji. Nebo kdíž Abraham mel rozkaz tohoto sina zabity, a na ohny Bohu obetovaty, tehdy drivy navázal a vložil na ramena tohože Yzaka, který se nespíral, ale nesl k svemu paleny. Zatím když ho Abraham svazal, kdíž meč svuj na neho vitahl, aby ho zabil, nic spurneho neodpovedel ale pobožne se

Autobiografia

tak, že oboriac sa nehanebnymi intrigami na mňa majuc za chrbtom ešte vždy starodavných urputilých nepriateľov a hodnostarov seniorátu - prinutený som bol vec stavby tak nechať. Na čo vyprosený materiál vápno, tehlu, drevo cirkev spredala a vec až dosavad 1895ho in suspendo stojí. Lež prinavratim sa k rodinným záležitostiam. Z manželstva toho vyše spomenutého daroval mi Pán roku 1877ho 14ho Juna dcerku Korneliu, roku 1881 26/5 dceru Ludoviku a roku 1884 4/XI syna Ludvika a roku 1886 16/12 zase syna Stefana, ktoré mi z lasky Božej daroval (1895) žiju. Pomimo všelijakých cirkevných a iných prác dopisoval som do rozličných nemeckých slovenských, cirkevných beletristických i politických, humoristických časopisov aby som tak štípendum, ktoré mi bolo vo Viedni z pozostalosti blahej pameti Kollara po 3 roky dané a pre literarne účinkujúcich študentov určené nevdačne neužíval ale jaku možno literarnu činnosť predca prejavoval.

prítom choval. V tejto pobožnosti až i do starosti zotrval.

Jakob bil tretý priateľ Bohu, ktorý pobožnosť svoju v tom dosvedčil, že nepremozeneho Boha v tom premohl a nad ním svoju víru zvíťazil, ktorého i anjely svätý sprovádzali a nepriateľa nič zlého jemu uškodiť nemohli.

David bil tiež priateľ Božý, ktorého pobožnosť nám tiež v tom ukazuje, že jej naziva tiež mužom podľa srdca Božieho.

Joachim tak bil priateľ Božý otec Panny Marie, priateľ pobožný bil i Jozef, ktorému zasľubena bila Maria Panna do manželstva. Pobožná priateľka bila i Maria Panna, z ktorej sa narodil y Kristus Pan.

Učíme sa mi od toho, že neny žiadneho rodu na svete bez jakovej takej poškrvny. I v tomto rodu Kristovom, mnohé sa nachádzali vady, špiny a hriechy. Kráľové Judšty bili z rodu Kristoveho, jako i kráľovne Izraelšty, avšak mnoho medzi nimi bilo bezbožných. Medzi kráľovkami Izraelskimi malo ktorí bil pobožný, ale najviac modlar zjevny a Bohu odporny.

Napomínáme sa aby sme nevismivaly na druhom rode, jestlyže jakovu vinu ma na sebe, ale aby sme rádeji samich sebe ohľadali, a poznávaly jakovy sme, že i pri nás neny sama puha čistota a svätosť, ale rozličná marnosť. Pakly se vidíme v rodu pokalenem posnažme se z toho povstať. Jako učinil David, kdíž zhrešil, hned pokany sväte učinil. Juda jestly s nevestu svoji Tamar ležal, ale zatím toho nečinil. Potešeny toto máme, že sme sinove Abrahamovy, a jestly sinove, techdy sme y požehnany, nebo veríme v semeno to požehnane Krista Pána, ktoré pošlo z beder Abrahama, v ktorom požehnany mely býť všetky narodove zeme. I my sme již v prítelstvy Boha a v rodu kráľa Nebeského.